

Overzicht van stemmingen in de Tweede Kamer

afdeling **Inhoudelijke Ondersteuning**

aan De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat / Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

datum 22 februari 2022

Betreffende wetsvoorstel:

35531

Wijziging van de Mijnbouwwet (aanpassing van het vergunningsstelsel voor opsporen en winnen van aardwarmte)

Eindstemming wetsvoorstel

Het wetsvoorstel is op 22 februari 2022 aangenomen door de Tweede Kamer.

Voor: SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, PvdA, PvdD, Fractie Den Haan, D66, ChristenUnie, VVD, SGP, Lid Omtzigt, CDA, BBB en Groep Van Haga.

Tegen: PVV, FVD en JA21.

Aangenomen amendementen

Artikel I, onderdeel M, artikelen 24g, 24h, 24q, 24s en 24ah

15 → **37** (Boulakjar) over het verruimen van de adviestermijn

Voor een zorgvuldige behandeling van de vergunningsaanvraag is het noodzakelijk dat provincies, gemeenten en waterschappen acht weken in plaats van zes weken krijgen om hun advies uit te brengen. Dit is geregeld in dit amendement. Daarnaast regelt het amendement dat de relevante beslistermijnen van de Minister op een vergunningsaanvraag daarmee ook worden verlengd met twee weken.

Aangenomen. Voor: SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, de PvdA, de PvdD, Fractie Den Haan, D66, de SGP, Lid Omtzigt, het CDA, JA21, BBB en Groep Van Haga.

Amendementen zijn in volgorde van stemming - op artikelnummer - weergegeven: allereerst de aangenomen en/of overgenomen amendementen, vervolgens de verworpen of ingetrokken amendementen en tenslotte eventuele moties. Vervangen amendementen zijn d.m.v. een → aangegeven: bijv. 7 → 8 → **20**. Amendement nr. 7 is vervangen door amendement nr. 8, dat op zijn beurt vervangen is door amendement nr. 20. De vette notatie van het stuknummer geeft aan dat dit het definitieve amendement is. De stemmingslijsten worden gemaakt op basis van de ongecorrigeerde draad van de vergadering.

datum 22 februari 2022

blad 2

Artikel I, onderdeel M, artikel 24k

9 (Grinwis en Erkens) over het aanpassen van de termijn voor toewijzing zoekgebied aardwarmte

Dit amendement beoogt de lengte van de periode voor een toewijzing van een zoekgebied voor aardwarmte meer aan te laten sluiten bij wat in de praktijk realistisch is. De praktijk leert namelijk dat gezien de ontwikkeltijd van een geothermieproject met inachtneming van de vergunningstermijnen, projectontwikkeltijd en financierbaarheid van projecten een termijn van twee + één jaar, zoals voorgesteld in het voorliggende wetsvoorstel, in de praktijk moeilijk haalbaar is. Een periode van vier jaar is dat wel. Dit sluit bovendien aan bij de realisatietermijn van projecten binnen de Stimulering Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie (SDE++) van vier jaar. Als een zoekgebied aardwarmte voor vier jaar geldt, dan is het verkrijgen van een startvergunning binnen deze vier jaar realistisch. Gelet op het ontwikkelpotentieel van geothermie en het potentieel om meerdere projecten te ontwikkelen biedt de wet eenduidigheid als tevens wordt opgenomen dat elke keer wanneer een startvergunning wordt aangevraagd, de toewijzing zoekgebied ook wordt verlengt voor een periode van vier jaar. Dit geeft eenduidigheid in de wet en biedt de mogelijkheid om zorgvuldig en adequaat aan de ontwikkeling van aardwarmteprojecten te werken binnen de gestelde termijnen en zo bij te dragen aan de warmtetransitie.

Aangenomen. Voor: SP, GroenLinks, Volt, DENK, de PvdA, de PvdD, Fractie Den Haan, D66, de ChristenUnie, de VVD, de SGP, Lid Omtzigt, het CDA, JA21, BBB en Groep Van Haga.

Artikel I, onderdeel M, diverse artikelen

21 → 23 → **38** (Beckerman) over het stellen van financiële zekerheid

Indiener van dit amendement regelt met dit amendement:

- dat een vergunning niet wordt afgegeven wanneer blijkt dat de aanvrager niet onomstotelijk kan bewijzen dat hij te allen tijde aan de financiële verplichtingen, kan voldoen;
- dat wanneer grondwater of de bodem wordt verontreinigd door de opsporing en winning van aardwarmte, financiële zekerheid is geregeld om die verontreinigingen weg te nemen en eventuele vervolgschade te vergoeden.

De vorm van de gestelde financiële zekerheid kan bijvoorbeeld door aan een (gemeenschappelijke) fonds deel te nemen, zodat in geval van verontreinigingen door incidenten gewaarborgd is, dat het geen gemeenschapsgeld kost. Ook vervolgschade, bijvoorbeeld aanvullende zuivering, voor drinkwaterbedrijven is hiermee gedekt, wanneer onverhoopt grondwater of bodem wordt verontreinigd dat gebruikt wordt voor drinkwater.

Aangenomen. Voor: SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, de PvdA, de PvdD, Fractie Den Haan, D66, Lid Omtzigt, JA21, BBB en de PVV.

datum 22 februari 2022

blad 3

Artikel I, onderdeel M, artikelen 24q en 24ah

14 → **26** (Boulakjar) over informeren Minister van Infrastructuur en Waterstaat bij afwijken van advies provincies

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat heeft systeemverantwoordelijkheid voor de publieke drinkwatervoorziening op basis van de Drinkwaterwet. Indien de Minister van Economische Zaken en Klimaat voornemens is om geheel of op onderdelen afwijkend te besluiten ten opzichte van de advisering van provincies, die op uitvoeringsniveau verantwoording hebben voor de drinkwatervoorziening, dan is het gewenst dat de Minister van Infrastructuur en Waterstaat hierin vanuit die systeemverantwoordelijkheid wordt geïnformeerd.

Met algemene stemmen aangenomen.

Artikel I, onderdeel M, artikelen 24w en 24al

17 → **27** (Erkens) over het verbinden van beperkingen of voorschriften aan vergunningen inzake boorgaten

Het ontwerp van boorgaten voor geothermisch gebruik kan bijdragen aan een betere bescherming van onze drinkwaterbronnen. Met een juist ontwerp en materiaalgebruik kan het risico op lekkage en corrosie worden geminimaliseerd. Daarom wil de indiener dat er beperkingen en/of voorschriften komen waaraan boorgaten moeten voldoen. De beperkingen of voorschriften moeten worden verbonden aan een start- en vervolgv vergunning aardwarmte. Hierbij moet er specifiek aandacht zijn voor de mogelijkheid van dubbelwandige uitvoering van de verbuizing. Er moet worden geborgd dat de boorgaten gebruik maken van de best beschikbare technieken om onze drinkwaterbronnen te beschermen. De voorschriften dienen naar verloop van tijd te worden bijgewerkt als er betere technieken beschikbaar komen. De overheid (o.a. SodM) zal hierop moeten toezien en handhaven. De regels zullen in lagere regelgeving verder worden vastgelegd in samenwerking met de sector en SodM.

Met algemene stemmen aangenomen.

Artikel I, onderdeel M, artikel 24w

11 → 16 → 24 → **39** (Erkens en Grinwis) over dat gebieden aangewezen of gereserveerd voor drinkwater niet worden doorboord

Met dit amendement wordt bewerkstelligd dat gebieden aangewezen of gereserveerd voor drinkwater niet worden doorboord voor het opsporen en/of winnen van aardwarmte voor zover de provinciale verordening dit niet toestaat. Hiermee wordt tegemoetgekomen aan de zorg van provincies en drinkwaterbedrijven over het eventueel doorboren van lagen waarin grondwater ten behoeve van drinkwater zich bevindt. Dit zal ook expliciet duidelijk gemaakt worden bij de toewijzing van een zoekgebied. Eventuele winning van aardwarmte waarbij het mijnbouwwerk buiten het gebied voor drinkwater is gelegen en met een schuine boring onder de aardlagen waar het grondwater voor drinkwater zich bevindt kan onder strenge voorwaarden en monitoring mogelijk blijven. Belangrijk is daarbij dat er

datum 22 februari 2022

blad 4

geen risico's zijn voor de kwaliteit van het grondwater. In lagere regelgeving zullen deze aanvullende voorwaarden en monitoring verder uitgewerkt worden.

Aangenomen. Voor: SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, de PvdA, de PvdD, Fractie Den Haan, D66, de ChristenUnie, de VVD, de SGP, Lid Omtzigt, het CDA, JA21, BBB, de PVV en FVD.

Artikel I, onderdeel M, artikel 24ag

22 (Grinwis en Agnes Mulder) over het stellen van nadere regels

Dit amendement beoogt te voorzien in een wettelijke grondslag voor een beoordelingskader. Hierin kunnen nadere eisen gesteld worden aan de initiatiefnemer op aardwarmte op het gebied van veiligheid voor milieu en omwonenden. Zo wordt een concrete invulling gegeven aan de in het eerste lid gestelde voorwaarde betreffende het niet veroorzaken van nadeliger effecten ten aanzien van het milieu, de bodembeweging, het risico voor omwonenden of grotere schade aan gebouwen of infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan nadere eisen ten aanzien van putontwerp of putintegriteit.

Indieners signaleren dat de grondslag voor een nadere uitwerking van een beoordelingskader ten aanzien van significant nadeliger effecten ontbreekt in het wetsvoorstel. De realisatie van aardwarmteprojecten is gebaat bij eenduidigheid en transparantie in het beoordelingsproces. Dit biedt namelijk duidelijkheid en zekerheid voor de omgeving, vergunninghouders, aandeelhouders, toezichthouders en de vergunningverlener.

Aangenomen. Voor: SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, de PvdA, de PvdD, Fractie Den Haan, D66, de ChristenUnie, de VVD, de SGP, Lid Omtzigt, het CDA, JA21, BBB en de PVV.

Artikel I, onderdeel AA, artikel 167g

13 (Grinwis en Boulakjar) over overgangsrecht voor houders van een opsporingsvergunning

Dit amendement beoogt te voorzien in overgangsrecht voor houders van een opsporingsvergunning. Zij dreigen bij invoering van het voorliggende wetsvoorstel hun recht om met een boorgat aardwarmte op te sporen te verliezen. Dit komt omdat de vergunninghouder volgens het voorgestelde artikel 24b alleen aardwarmte mag opsporen als deze een startvergunning heeft, terwijl in het wetsvoorstel de opsporingsvergunning voor aardwarmte omgezet wordt naar een toewijzing zoekgebied. De houder van de opsporingsvergunning verliest door het wetsvoorstel het al toegekende recht om met een boorgat aardwarmte op te sporen. In het wetsvoorstel ontbreekt passend overgangsrecht om met de consequenties van dit verlies om te gaan.

Een aantal vergunninghouders van aardwarmteprojecten zijn, met het verkregen recht van de opsporingsvergunning, gestart met de voorbereiding voor het opsporen van aardwarmte

datum 22 februari 2022

blad 5

door het aanbrengen van een boorgat. Op het moment van inwerkingtreding van hoofdstuk 2a verliezen deze vergunninghouders het recht van opsporing van aardwarmte met een boorgat en kan het boorwerk niet opstarten of voltooid worden aangezien de startvergunning nog niet is afgegeven. Met dit amendement wordt voorkomen dat lopende boorprojecten tijdens de uitvoering of in de voorbereiding van de opsporing stilgelegd moeten worden in afwachting van de startvergunning, en alle technische, financiële, juridische en praktische nadelige gevolgen van stillegging.

Het tijdelijk beleidskader, dat de Minister van Economische Zaken en Klimaat sinds november 2019 hanteert, voldoet niet, omdat het is opgesteld om te voorkomen dat na voltooiën van de boring de winning niet kan aanvangen. Het tijdelijk beleidskader heeft echter niet als uitgangspunt dat instemming met het winningsplan is afgerond, voordat met opsporing van aardwarmte kan worden aangevangen. Dit amendement waarborgt dat houders van een opsporingsvergunning die voor inwerkingtreding van het wetsvoorstel een aanvraag hebben ingediend voor een winningsvergunning voor aardwarmte en een verzoek tot instemming met het winningsplan hebben gedaan, het recht om aardwarmte via een boorgat op te sporen tijdelijk behouden, totdat ze in het bezit zijn van een startvergunning.

Aangenomen. Voor: SP, GroenLinks, Volt, DENK, de PvdA, Fractie Den Haan, D66, de ChristenUnie, de VVD, de SGP, Lid Omtzigt, het CDA, JA21, BBB en Groep Van Haga.

Invoegen artikel VIIIA

10 (Erkens) over een evaluatie binnen drie jaar

Geothermie is een duurzame warmtebron met veel potentie. Het kan een belangrijke rol spelen in de energietransitie en in het halen van de klimaatdoelstellingen van 2030. Het vormt ook een alternatief voor het (grootschalig) gebruik van biomassa in de gebouwde omgeving. Met deze voorgestelde aanpassing van de Mijnbouwwet moet daarom een opschaling en versnelling van de sector gerealiseerd worden. Een tijdige evaluatie is hier een belangrijk onderdeel van. Zo kan worden bepaald of de opschaling snel genoeg gaat om de doelstelling van 2030 te behalen. Bij een tussentijdse evaluatie kan gekeken worden of de play-benadering of een alternatief model beter geschikt zijn voor opschaling en snelle groei. Volgens de memorie van toelichting zal het wetsvoorstel vijf jaar na de inwerkingtreding worden geëvalueerd¹. Dit is echter te laat om nog te kunnen bijsturen voor het halen van de doelen van 2030. Daarom beoogt dit amendement dat er binnen drie jaar na de inwerkingtreding van deze wet een tussentijdse evaluatie zal plaatsvinden zodat, indien nodig, tijdig kan worden bijgestuurd om de doelen te halen. De tussenevaluatie moet zich richten op de eerste ervaringen vanuit marktpartijen en Energie Beheer Nederland en kan daarmee gebruikt worden om bij te sturen richting 2030 waar nodig.

¹Kamerstukken II 2021/22, 35 531, nr. 3, p. 6.

Aangenomen. Voor: SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, de PvdA, de PvdD, Fractie Den Haan, D66, de ChristenUnie, de VVD, de SGP, Lid Omtzigt, het CDA, JA21, BBB, FVD en Groep Van Haga.

datum 22 februari 2022

blad 6

Verworpen en ingetrokken amendementen

Artikel I, onderdeel M, artikel 24w

20 (Beckerman) over een opruimverplichting voor een vergunninghouder

Met dit amendement wil de indiener regelen dat de vergunninghouder een opruimverlichting heeft wanneer de put gaat sluiten. Het gebied waar aardwarmtewinning heeft plaatsgevonden wordt achtergelaten zoals het voor de boringen aanwezig was. Omwonenden en milieu ondervinden, na de sluiting, geen gevolgen van de aardwarmtewinning.

Ingetrokken.

Artikel I, onderdelen F, Fa, Ka, Na, Oa en Ob

Invoeging artikel IIIA en IIIB

12 → **25** (Kröger c.s.) over geen nieuwe opsporings- en winningsvergunningen voor het winnen van delfstoffen

Dit amendement regelt dat geen nieuwe opsporings-, en winningsvergunningen meer worden verleend voor het winnen van delfstoffen onder de Waddenzee, Noordzeekustzone, Waddeneilanden en het werelderfgoedgebied Waddenzee. Daarnaast regelt dit amendement dat op grond van bestaande winningsvergunningen geen instemming met nieuwe winningsplannen wordt verleend en geen uitbreiding meer kan plaatsvinden van bestaande delfstofwinningsprojecten door wijziging van het winningsplan.

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, de PvdA, de PvdD en BBB.

Invoegen onderdelen T000a t/m T0a

18 → **19** (Beckerman c.s.) over de einddatum van gaswinning in Groningen op 1 oktober 2022

De veiligheid van Groningers staat voorop. Het verhogen en verlengen van de gaswinning draagt daartoe niet bij. Groningers hebben zekerheid nodig, de regio is het daar over eens.

Indieners van dit amendement willen hiermee regelen dat de einddatum van gaswinning uit het Groningenveld een zekerheid wordt en wettelijk wordt vastgesteld op 1 oktober 2022.

Voorgesteld wordt dat de inwerkingtreding van het via dit amendement voorgestelde artikel I, onderdelen T000a, T00a, T0a, Xa, Ya t/m Yc en de artikelen IA, IIA en VIIIA met toepassing van het voorgestelde artikel IX van het wetsvoorstel wordt vastgesteld op 1 oktober 2022.

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, de PvdA, de PvdD, de SGP, Lid Omtzigt, BBB en de PVV.

datum 22 februari 2022

blad 7

Moties

28 (Kröger c.s.) over de haalbaarheid van lithiumwinning bij diepe geothermie onderzoeken

Aangenomen. Voor: SP, GroenLinks, Volt, DENK, de PvdA, de PvdD, Fractie Den Haan, D66, de ChristenUnie, de VVD, de SGP, Lid Omtzigt, het CDA, BBB, FVD en Groep Van Haga.

29 (Grinwis c.s.) over ervoor zorgdragen dat wél duurzame warmteprojecten worden beschikt in de SDE++-ronde van 2022

Aangehouden.

30 (Grinwis en Erkens) over een oplossing voor aardwarmteprojecten die in de knel dreigen te komen door de huidige maximale SDE++-realisatietermijn

Aangenomen. Voor: SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, de PvdA, de PvdD, Fractie Den Haan, D66, de ChristenUnie, de VVD, de SGP, Lid Omtzigt, het CDA, BBB en Groep Van Haga.

31 (Beckerman c.s.) over ervaringen rond huidige geothermieprojecten meenemen bij nieuwe projecten

Met algemene stemmen aangenomen.

32 (Beckerman c.s.) over uitwerken hoe Staatstoezicht op de Mijnen standaarden voor geothermie gaat stellen

Aangenomen. Voor: SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, de PvdA, de PvdD, Fractie Den Haan, D66, de ChristenUnie, de VVD, de SGP, Lid Omtzigt, het CDA, JA21, BBB, de PVV en Groep Van Haga.

33 (Beckerman c.s.) over investeren in een onafhankelijk wetenschappelijk kennisprogramma geothermie

Aangenomen. Voor: SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, de PvdA, de PvdD, Fractie Den Haan, D66, de ChristenUnie, de VVD, de SGP, Lid Omtzigt, het CDA, JA21, BBB en Groep Van Haga.

34 → .. (Beckerman) over een garantiefonds voor geothermiebedrijven

Aangenomen. Voor: SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, de PvdA, de PvdD, Fractie Den Haan, D66, de ChristenUnie, de VVD, de SGP, Lid Omtzigt, het CDA en BBB.

datum 22 februari 2022

blad 8

35 (Boulakjar en Grinwis) over de geothermiesector steunen bij het ontwikkelen van industriestandaarden, convenanten en procesafspraken

Aangenomen. Voor: SP, GroenLinks, Volt, DENK, de PvdA, Fractie Den Haan, D66, de ChristenUnie, de VVD, de SGP, Lid Omtzigt, het CDA, BBB en Groep Van Haga.

36 (Boulakjar c.s.) over geen nieuwe vergunningen voor gaswinning onder de Waddenzee
Aangenomen. Voor: SP, GroenLinks, BIJ1, Volt, DENK, de PvdA, de PvdD, Fractie Den Haan, D66, de ChristenUnie, de VVD, Lid Omtzigt, het CDA en BBB. voor deze motie hebben gestemd en de leden van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.